

Post-COVID: van risicofactoren en preventie tot diagnostiek en behandeling

Datum geplaatst: 11 december 2024

Deadline indienen uitgewerkte aanvraag: **28 januari 2025, 14.00 uur**

Let op, er zijn een aantal wijzigingen ten opzichte van de oproeptekst in de projectidee fase:

- 1) Minimum communicatie- en implementatiebudget
- 2) Toelichting economische activiteiten DAEB
- 3) Verplichte bijlage format projectpagina
- 4) Kosten subsidiabel vanaf deadline indienen uitgewerkte aanvraag (gewijzigd op 26 februari 2025)

Inhoud

1.	Samenvatting.....	1
2.	Doel subsidieoproep.....	1
3.	Voorwaarden en verplichtingen.....	3
3.1.	Voorwaarden.....	3
3.1.1.	Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?.....	3
3.1.2.	Staatssteun voorkomen.....	3
3.1.3.	Samenwerking en bijdrage van derden.....	4
3.1.4.	Welk bedrag kunt u aanvragen?.....	4
3.1.5.	Praktische voorwaarden.....	5
3.2.	Verplichtingen.....	5
4.	Beoordeling en prioriteitstelling.....	6
4.1.	Beoordelingsprocedure.....	6
4.2.	Relevantiecriteria.....	6
4.3.	Kwaliteitscriteria.....	7
4.4.	Prioriteitstelling.....	7
5.	Indienen.....	8
5.1	Indiening via Mijn ZonMw.....	8
5.2	Tips.....	8
5.3	Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag.....	8
5.4	Inhoudelijke vragen.....	8
5.5	Technische vragen.....	8
5.6	Downloads en links.....	9
6.	Bijlagen.....	9
	Bijlage 1 – Staatssteun – DAEB.....	10

1. Samenvatting

Wie

In Nederland gevestigde publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtspersonen kunnen subsidie aanvragen. Het is van belang om verschillende disciplines, patiënten en ketenpartners te betrekken in het onderzoek. Er dient al bij de uitwerking van het subsidievoorstel zoveel mogelijk te worden samengewerkt met relevante partners.

Waarvoor

Deze oproep heeft als doel invulling te geven aan onderzoeksthema's op het gebied van post-COVID voortkomend uit de Kennisagenda Post-COVID en onderzoeksthema's voortkomend uit het Post-COVID programma. De projecten dienen aansluiting te vinden bij het onderzoeks- en expertisenetwerk post-COVID (Post-COVID Netwerk Nederland).

Wat

Het totale beschikbare subsidiebudget in deze subsidieronde bedraagt €6.000.000 met een maximale looptijd van 30 maanden. Het project dient zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk 2 maanden na honorering, van start te gaan.

Wanneer

Deadline indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	28 januari 2025, 14.00 uur
Ontvangst commentaar referenten	25 februari 2025
Deadline indienen wederhoor	18 maart 2025, 14.00 uur
Besluit	Eind juni/begin juli 2025*
Uiterlijke startdatum	Zo snel mogelijk, maar uiterlijk 2 maanden na honorering

*Besluit is afhankelijk van de commissievergadering. Deze zal worden gepland in april of mei afhankelijk van de beschikbaarheid van commissie- en projectgroepleden rond de feestdagen en meivakantie.

Een interview is onderdeel van het beoordelingstraject van uw subsidieaanvraag. Van het interview wordt een geluidsopname gemaakt. Na afloop van de beoordelingsprocedure wordt de geluidsopname vernietigd.

2. Doel subsidieoproep

Deze oproep maakt onderdeel uit van het onderzoeksprogramma post-COVID en heeft als doel invulling te geven aan onderzoeksthema's voortkomend uit de recent gepubliceerde '[Kennisagenda Post-COVID](#)' van de Federatie Medisch Specialisten (FMS) en het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG) en onderzoeksthema's zoals gespecificeerd in de programmatekst van het [post-COVID programma](#).

Aanleiding

Het post-COVID-syndroom, ook wel long-COVID of *post-acute sequelae SARS-CoV-2 infection* (PASC) genoemd, verwijst naar de aanhoudende gezondheidsproblemen die een deel van de mensen ervaart na een besmetting met SARS-CoV-2, het virus dat de ziekte COVID-19 veroorzaakt. Deze gezondheidsproblemen kunnen variëren van mild tot ernstig en kunnen een breed scala aan aanhoudende symptomen omvatten waaronder vermoeidheid, kortademigheid en concentratieproblemen, evenals effecten op langere termijn zoals schade aan hart, longen en hersenen.

Er is nog veel onduidelijk over het ziektebeeld en op dit moment zijn er geen bewezen effectieve behandelingen beschikbaar die (de oorzaken van) post-COVID klachten kunnen verminderen of wegnemen. Een belangrijke oorzaak hiervan is de beperkte informatie over de onderliggende ziekteprocessen en herstel-bevorderende factoren. Zo heeft de WHO post-COVID gedefinieerd als '*the continuation or development of new symptoms 3 months after the initial SARS-CoV-2 infection, with these symptoms lasting for at least 2 months with no other explanation*'¹. Recent heeft the

¹ <https://www.who.int/europe/news-room/fact-sheets/item/post-covid-19-condition#:~:text=Definition,months%20with%20no%20other%20explanation>

National Academies of Sciences, Engineering and Medicine (NASEM) een nieuwe definitie gepubliceerd; *'Long COVID (LC) is an infection-associated chronic condition (IACC) that occurs after SARS-CoV-2 infection and is present for at least 3 months as a continuous, relapsing and remitting, or progressive disease state that affects one or more organ systems'*². Deze definities zijn breed, weinig specifiek en dragen niet bij aan het inzicht in de aard en omvang van post-COVID.

Post-COVID programma

ZonMw heeft van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) de opdracht ontvangen voor een [post-COVID programma](#) voor de financiering van onderzoek naar post-COVID, versterken van de kennisinfrastructuur en het inrichten van een onderzoeks- en expertisenetwerk. Het programma dient een maatschappelijk belang; het ontwikkelen en toepassen van praktijkrelevante kennis om bij te dragen aan het voorkomen en verminderen van post-COVID problematiek en een zo goed mogelijk herstel. De doelstelling van het post-COVID programma is het vergroten en delen van kennis en expertise over post-COVID voor diagnose, behandeling en het optimaliseren van zorg. Het onderzoeksprogramma post-COVID maakt deel uit van dit overkoepelende post-COVID programma.

Totstandkoming kennisagenda post-COVID

Het Expertiseteam Post-COVID van de FMS en het NHG hebben begin 2024 geïnventariseerd waar in de praktijk gebreken aan wetenschappelijke onderbouwing (kennishiaten) liggen rondom zorg voor post-COVID patiënten. De Kennisagenda Post-COVID bevat een top 5 kennishiaten op het gebied van 'risicofactoren en preventie', 'screening en diagnostiek' en 'complicaties en risico's'. Daarnaast is een top 10 opgesteld voor kennishiaten op het gebied van behandeling (eerstelijns, tweedelijns en paramedisch).

De kennisagenda is een levend document, wat inhoudt dat de kennisagenda periodiek zal worden geactualiseerd. Kennishiaten worden uit de kennisagenda verwijderd als ze middels lopend onderzoek zijn beantwoord of als ze niet meer relevant zijn. Tegelijkertijd worden nieuwe kennishiaten geïnventariseerd en geprioriteerd.

Onderzoeksthema's relevant voor deze subsidieronde

Binnen deze subsidieoproep is onderzoek mogelijk naar thema's die voortvloeien uit de eerder genoemde Kennisagenda Post-COVID, [de volledige kennisagenda is te vinden op de website van ZonMw](#). Onderzoeksthema's die onderdeel uitmaken van deze kennisagenda zijn bijvoorbeeld de behandeling van post-COVID door middel van medicamenteuze interventies zoals immuun modulerende therapie, IDO-2 remming, selectieve serotonine-heropnameremmers (SSRIs) en antihistaminica. Maar ook onderzoek naar niet-medicamenteuze interventies zoals hyperbare zuurstoftherapie, hartslagpacing en heart rate viability monitoring. Daarnaast is onderzoek mogelijk naar risicofactoren, preventie en diagnostiek van post-COVID zoals risico's op andere chronische aandoeningen, identificeren van biologische en klinische profielen en het gebruik van de PET-CT scan in diagnostiek.

Ook zorgevaluatie³ behoort tot de onderzoeksthema's. Zoals beschreven in het post-COVID programma is er binnen dit thema ruimte voor het toetsen van behandelingen door middel van vergelijkend onderzoek of onderzoek naar de combinatie van behandelingen zoals Randomized Control Trials (RCTs) of platformstudies. Het laatste onderzoeksthema is vervolgonderzoek. Hierbij is het mogelijk om een lopende studie uit te breiden met bijvoorbeeld een nieuwe patiëntencategorie of een nieuwe interventie.

Voor alle onderzoeksthema's is het essentieel om rekening te houden met verschillende demografische patiëntencategorieën zoals kinderen, jongeren, jongvolwassenen, sociaaleconomische achtergrond, migratieachtergrond en regionale verschillen. En met klinische patiëntencategorieën zoals patiënten met autonome dysfunctie, disfunctionele ademhaling, post-exertionele malaise (PEM), posturaal orthostatisch tachycardiesyndroom (POTS), neurocognitieve klachten, extreme vermoeidheid en bedgebonden patiënten.

² National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine. 2024. A Long COVID Definition: A Chronic, Systemic Disease State with Profound Consequences. Washington, DC: The National Academies Press. <https://doi.org/10.17226/27768>

³ Onderzoek naar interventies die als standaardzorg gelden, maar waar de effectiviteit nog niet (voldoende) van is vastgesteld.

3. Voorwaarden en verplichtingen

Bij het aanvragen van subsidie bij ZonMw zijn er rechten, voorwaarden en verplichtingen om rekening mee te houden. Deze volgen uit de [Algemene wet bestuursrecht \(Awb\)](#). Titel 4.2 van de Awb bevat specifieke bepalingen die van toepassing zijn op subsidies van ZonMw. Daarnaast zijn de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) van toepassing.

3.1. Voorwaarden

Uw subsidieaanvraag moet aan onderstaande voorwaarden voldoen om in behandeling te kunnen worden genomen.

U kunt alleen een uitgewerkte subsidieaanvraag indienen als uw eerder ingediende projectidee in deze subsidieronde een positief advies tot uitwerken heeft gekregen. Overweegt u ondanks dit negatieve advies toch een uitgewerkte subsidieaanvraag in te dienen? Dan verzoek ik u vriendelijk hierover zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen 4 weken na ontvangst van het advies, contact op te nemen via covid19@zonmw.nl.

Randvoorwaarden

De te honoreren projecten moeten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Het projectvoorstel richt zich op een van de onderzoeksthema's zoals beschreven onder sectie 2.
- Het onderwerp past binnen de kaders van het post-COVID programma.
- Coördinatie, organisatie en ondersteuning van onderzoek is essentieel voor de uitvoering van complex en veelomvattend onderzoek zoals noodzakelijk is voor post-COVID. Om versnippering te voorkomen en overstijgende analyses mogelijk te maken dient het onderzoek aansluiting te vinden bij het [Nederlands onderzoeks- en expertisenetwerk post-COVID](#) (Post-COVID Netwerk Nederland). De methoden en de manier van dataverzameling dienen te worden afgestemd met het netwerk. Tevens dient de disseminatie en implementatiestrategie van het onderzoek afgestemd te worden met het netwerk om kennisuitwisseling, doorgeleiding en implementatie te bevorderen. Het projectplan van PCNN is in te zien via het aanvraagformulier.
- Projecten dienen op korte termijn te starten, uiterlijk binnen 2 maanden na honorering.

3.1.1. Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?

In Nederland gevestigde publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtspersonen kunnen subsidie aanvragen.

3.1.2. Staatssteun voorkomen

ZonMw verstrekt geen subsidie als dit leidt of kan leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun⁴. Voor deze subsidieronde geldt daarom de volgende staatssteunmaatregel:

DAEB vrijstellingsbesluit

Indien (een deel van) de binnen een project uit te voeren activiteiten voor deze subsidieoproep door ZonMw worden aangemerkt als een Dienst van Algemeen Economisch Belang ('DAEB'), betekent dit dat er specifieke financieringsvoorwaarden en regels voor de begroting zijn. In [Bijlage 1 – Staatssteun – DAEB](#) vindt u meer informatie over het DAEB Vrijstellingsbesluit, evenals de vereisten van het DAEB Vrijstellingsbesluit waaraan moet worden voldaan.

Met economische activiteiten wordt bedoeld het opzetten, uitvoeren, analyseren, rapporteren en implementeren van (de resultaten van) een (inter)nationale studie met projectactiviteiten zoals het opzetten van de studie, medisch-ethische goedkeuring voor het onderzoek verkrijgen, inclusie en follow-up van patiënten, monitoring, kwaliteitsborging, veiligheid, datamanagement, statistiek, projectmanagement, verspreiding en implementatie van projectresultaten.

Meer informatie over staatssteun vindt u op de ZonMw-webpagina [Vrijstellingverordeningen staatssteun](#).

⁴ Artikel 107 VWEU.

3.1.3. Samenwerking en bijdrage van derden

ZonMw stimuleert samenwerking tussen en deelname van partijen. Daarbij geldt dat geen subsidie wordt verstrekt als afspraken leiden of kunnen leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun of als daardoor niet aan de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) of voorwaarden van de subsidieoproep kan worden voldaan.

Er dient al bij de uitwerking van het subsidievoorstel zoveel mogelijk te worden samengewerkt met relevante partners. Daarbij is het van belang om ook verschillende disciplines, patiënten en ketenpartners te betrekken in het onderzoek. Indien van toepassing is patiëntparticipatie in de projectgroep of consortium vereist, als partner vanaf protocol ontwikkeling.

Uit de subsidieaanvraag en begroting moet duidelijk naar voren komen:

- Met welke partijen samengewerkt wordt. Beschrijf per partij op welke manier deze actief bijdraagt aan het project; dit zijn in elk geval partijen die op de begroting voorkomen als een partij die aanspraak wenst te maken op een deel van de subsidie. Ook partijen die voor eigen rekening en risico actief bijdragen maken onderdeel uit van de samenwerking.
- Met welke partij(en) een sponsorovereenkomst zal worden aangegaan en wat de in-natura of geldelijke bijdrage is.
- Welke partijen worden ingehuurd of indien dit nog niet bekend is, voor welke activiteiten wordt voorzien dat dit door derden zal worden uitgevoerd en de daarvoor te maken kosten (inclusief btw). Zie voor meer informatie en de voorwaarden voor inhuur/opdracht de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).
- Op welke wijze vorm wordt gegeven aan patiëntparticipatie binnen het onderzoek.

Samenwerking en sponsoring moeten definitief geregeld zijn bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag. Dit betekent dat ZonMw bij de uitgewerkte aanvraag per samenwerkende partij/sponsor een Letter of Commitment ontvangt, zoals hieronder beschreven.

Letter of Commitment

Omdat ZonMw zeker wil weten dat samenwerkende partijen/sponsors van een project zich juridisch hebben verplicht tot de toegezegde bijdrage, is een Letter of Commitment per samenwerkende partij/sponsor bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag verplicht. Gebruik hiervoor het voorbeeld op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerkings- en sponsorovereenkomst

Op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#) vindt u meer informatie over de verschillende vormen van samenwerken en bijdragen (sponsoring/opdracht) met voorbeeldovereenkomsten als hulpmiddel bij het opstellen van de betreffende overeenkomst en de voorwaarden waaraan de overeenkomst moet voldoen in de daarbij horende uitleg. De op deze webpagina en in de uitleg genoemde voorwaarden maken integraal onderdeel uit van deze subsidieoproep. Indien ZonMw concept samenwerkings- en/of sponsorovereenkomst(en) opvraagt, verleent zij de subsidie op voorwaarde dat de overeenkomst(en) door haar geaccepteerd wordt/worden. ZonMw ontvangt de concept samenwerkings- en/of sponsorovereenkomst(en) uiterlijk 2 maanden na honorering.

3.1.4. Welk bedrag kunt u aanvragen?

Het totale beschikbare subsidiebudget in deze subsidieronde bedraagt €6.000.000,-. Er geldt geen maximum budget per project. Financiering wordt verstrekt aan onderzoeksprojecten die zich richten op, één of meerdere van, de diverse onderzoeksthema's zoals beschreven in de Kennisagenda Post-COVID en het post-COVID programma.

- De looptijd van de projecten bedraagt maximaal 30 maanden.
- Het budget dient realistisch en goed onderbouwd te zijn. U wordt dringend verzocht een budget op te stellen dat passend is bij de reikwijdte van het voorgestelde onderzoek. Cofinanciering is mogelijk en in bepaalde typen projecten wenselijk.
- Reserveer 10% van uw projectbudget voor communicatie en implementatie. Projecten met een totaalbudget hoger dan €500.000 mogen een minimumbudget voor communicatie- en implementatieactiviteiten van €50.000 hanteren.
- Kosten voor datamanagement, o.a. voor de inzet van een datasteward en voor aanvullende activiteiten en/of diensten voor FAIR datamanagement. Geef een realistische begroting of neem

- als richtlijn ongeveer 3-5 % van het onderzoeksbudget. Indien van toepassing; houd rekening met kosten voor het gebruik van het CBS microdata platform.
- Neem een vergoeding voor patiëntparticipatie op in de begroting van de uitgewerkte subsidieaanvraag.
 - Accountantskosten tot een maximum van €3.500,- mogen bij projecten van €125.000,- of meer opgenomen worden in de begroting. Door de wijziging van de Algemene subsidiebepalingen ZonMw per 1 april 2022 moet er na afronding van een project van €125.000,- of meer naast de financiële eindverantwoording ook een controleverklaring van een accountant aangeleverd worden. Universiteiten en universitair medische centra mogen accountantskosten niet opnemen in de begroting. Met deze instellingen zijn aparte afspraken gemaakt over de vereiste accountantsverklaring. Neem hiervoor contact op met uw financiële afdeling.
 - Indien u volgens de volledig gouden Open Access route publiceert, mag u kosten voor Open Access publicaties opnemen in de projectbegroting. Dit kan tot een maximumbedrag van € 5.000,-. In de begroting neemt u 'Open Access' als aparte budgetregel op. Zie voor meer informatie over Open Access hoofdstuk 3.1 en de ZonMw-webpagina [Open Access](#).

3.1.5. Praktische voorwaarden

- Schrijf uw aanvraag in het Engels.
- Het is verplicht om een begroting toe te voegen, gebruik hiervoor het [DAEB begrotingsformat](#). Het totaalbedrag mag niet meer dan 15% hoger zijn dan het aangevraagde bedrag van het projectidee.
- Reserveer 10% van uw projectbudget voor communicatie en implementatie. Projecten met een totaalbudget hoger dan €500.000 mogen een minimumbudget voor communicatie- en implementatieactiviteiten van €50.000 hanteren.
- Kosten voor datamanagement, o.a. voor de inzet van een datasteward en voor aanvullende activiteiten en/of diensten voor FAIR datamanagement. Geef een realistische begroting of neem als richtlijn ongeveer 3-5 % van het onderzoeksbudget.
- De volgende bijlage(n) zijn verplicht om toe te voegen:
 - Wanneer er sprake is van samenwerking en/of sponsoring: [een Letter of Commitment](#) per samenwerkende partij.
 - [Format projectpagina ZonMw website](#)
- De volgende bijlage is optioneel om toe te voegen: Max 2 A4 met figuren en tabellen.
- Subsidiabel zijn kosten gemaakt vanaf het moment van de deadline van indiening van de projectaanvraag (die aan bovenstaande voorwaarden voldoen). Dit betreft enkel de kosten van activiteiten die plaatsvinden in de eerste 4 maanden van het project zoals beschreven in de subsidieaanvraag. Het kostenrisico bij niet-honorering ligt bij de aanvrager.

Wanneer een bijlage niet verplicht is wordt deze bijlage niet meegenomen bij de beoordeling van uw aanvraag. Uitzondering is een optionele bijlage waar figuren en/of tabellen aangeleverd worden. Deze bijlage is dan ook een onderdeel van de beoordeling.

3.2. Verplichtingen

Verplichtingen zijn van toepassing wanneer u een subsidie krijgt toegekend. Hiervoor volgt ZonMw de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#). Daarnaast zijn ook de volgende verplichtingen van toepassing:

- **Open Access**
Alle publicaties die voortkomen uit (wetenschappelijk) onderzoek dat geheel of gedeeltelijk door ZonMw gefinancierd is, moeten Open Access beschikbaar gesteld worden (conform ZonMw Open Access beleid). ZonMw accepteert verschillende Open Access routes. Naast artikelen, moedigt ZonMw ook aan om andere type (wetenschappelijke) publicaties Open Access beschikbaar te stellen (zoals *monographs*, boeken, *conference proceedings* en *grey literature*), maar ook onderzoeksdata en kennisproducten van praktijkgericht onderzoek (zoals modellen, protocollen, prototypen, digitale tools, demonstraties).
Voor meer informatie over het ZonMw Open Access beleid, de volledige voorwaarden en mogelijkheden, verwijzen we u naar [onze website](#).
- **Voorwaarden voor valorisatie**
ZonMw streeft naar brede toegankelijkheid van door haar gesubsidieerde projecten, daarom, dienen de [tien principes voor Maatschappelijk Verantwoord Licentiëren](#) (MVL) te worden toegepast bij licentiëring van resultaten. Beschrijf indien van toepassing hoe aanspraak op

intellectueel eigendom is geregeld met samenwerkende partijen en eventueel derden. Geef ook aan hoe deze partijen de tien principes zullen naleven.

4. Beoordeling en prioriteitstelling

4.1. Beoordelingsprocedure

Voor de procedures voor de beoordeling van subsidieaanvragen verwijzen we u naar de infographic '[in 10 stappen subsidie aanvragen](#)' en naar de [procedurebrochure aanvragers](#).

Deze subsidieronde is opgebouwd uit twee fases: een projectideefase en een uitgewerkte subsidieaanvraagfase. Tijdens de projectideefase heeft de commissie de projectideeën beoordeeld op relevantie en globaal op kwaliteit, waarbij relevantie zwaarder gewogen wordt. De relevantie vanuit het patiëntperspectief is door ervaringsdeskundigen beoordeeld. Alleen de meest relevante en meest kansrijke projectideeën hebben een positief advies gekregen om het projectidee uit te werken tot een volledige subsidieaanvraag.

Tijdens de uitgewerkte aanvraagfase wordt uw subsidieaanvraag door internationale referenten op kwaliteit beoordeeld. De referenten die uw subsidieaanvraag beoordelen zijn deskundig, maar zijn niet betrokken bij uw aanvraag. De kwaliteitsbeoordelingen van de referenten ontvangt u van ons in geanonimiseerde vorm. Daarnaast zal de relevantie van uw subsidieaanvraag beoordeeld worden door een panel van ervaringsdeskundigen, die uw aanvraag specifiek beoordelen vanuit het patiëntperspectief. Deze beoordelingen zult u tevens in geanonimiseerde vorm ontvangen. U krijgt vervolgens de gelegenheid tot het geven van een schriftelijke reactie (wederhoor). U zult daarna worden uitgenodigd om deel te nemen aan een interview met de commissie.

De beoordelingscommissie geeft een eindoordeel over de relevantie, kwaliteit en de begroting. Zij doet dit op basis van de aanvraag, de beoordelingen van de referenten en ervaringsdeskundigen, het wederhoor en het interview. Hierbij hanteert de commissie de criteria uit deze subsidieoproep. Hieronder staan de relevantie- en kwaliteitscriteria die van toepassing zijn.

4.2. Relevantiecriteria

- **Diversiteit**
Beschrijf hoe er aandacht wordt besteed aan [diversiteit](#) en differentiatie van de doelgroep naar kenmerken zoals [seks en gender](#), leeftijd, sociaaleconomische situatie, opleidingsniveau, migratie- en culturele achtergrond en seksuele diversiteit, waar relevant voor de thematiek van het project.
- **Participatie van patiënten en/of eindgebruikers**
Beschrijf hoe u belanghebbenden, de einddoelgroep of eindgebruiker die beschikt over ervaringsdeskundigheid betreft bij het project. Met 'betrekken' bedoelen we concreet het raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en/of laten (mee)beslissen van betrokkenen bij het opstellen van de subsidieaanvraag en het uitvoeren van het project.
- **Datamanagement en FAIR data**
ZonMw stimuleert optimaal gebruik van data (en andere bronnen voor onderzoek waaronder biologische materialen en software). U hoeft pas na honorering van uw aanvraag een datamanagementplan in te dienen. Indien u geen nieuwe data verzamelt en/of bestaande data gebruikt, vermeld dit dan in uw subsidieaanvraag.
Op de webpagina Instructies [FAIR-datamanagement subsidieaanvragers \(zonmw.nl\)](#) staat uitgelegd wat in projecten gedaan kan worden voor herbruikbare en [FAIR-metadata en data in onderzoeksprojecten](#). Het uitgangspunt is dat u waar mogelijk gebruik maakt van bestaande databestanden. Indien u nieuwe data gaat verzamelen, moet u daarbij zoveel mogelijk aansluiten bij bestaande standaarden, modellen, terminologieën (etc.) die in het (post-)COVID onderzoek gebruikt worden. Voor projecten in het post-COVID programma is het verplicht om FAIR-metadata te produceren met de [COVID-19 specifieke FAIR metadataschema's](#). De metadata over uw project en dataset worden vervolgens openbaar gemaakt via de [COVID-19 dataportal](#) van Health-RI. Wij raden u aan om in een vroeg stadium uw datasteward/-expert te betrekken bij uw aanvraag.
- **Toepassing in termen van impact**

Beschrijf hoe u verwacht impact te realiseren en aan te tonen. Projecten die ZonMw financiert moeten impact hebben. Nieuwe kennis en kunde moet gebruikt worden in praktijk, beleid, onderwijs en/of verder onderzoek. Op onze website leggen we uit wat impact is, hoe we werken aan het realiseren en aantonen ervan en wat we van projectleiders verwachten. Meer informatie vindt u op [de ZonMw-webpagina Impact versterken](#).

– **Oproep specifieke criteria**

- Het onderwerp past binnen de kaders van het post-COVID programma en sluit aan op het doel van deze oproep zoals beschreven onder sectie 2.
- Patiëntparticipatie is een essentieel onderdeel en een vereiste in het project, als partner vanaf protocol ontwikkeling. Er is een duidelijk plan voor het betrekken van belanghebbenden en eindgebruikers bij het project. De aanvraag beschrijft hoe met hen wordt overlegd, advies wordt ingewonnen, wordt samengewerkt en/of hoe zij betrokken worden gedurende de looptijd van het project.
- Het voorgestelde onderzoek houdt rekening met de wensen en aanbevelingen van de patiënt, indien passend bij het onderzoek, zoals beschreven in de [gepubliceerde achterbanraadpleging](#).
- Er is een duidelijk onderbouwd plan om aansluiting te vinden bij het [onderzoeks- en expertisenetwerk post-COVID](#) (Post-COVID Netwerk Nederland). Er is tevens duidelijk beschreven op welke wijze de infrastructuur van dit netwerk zal worden gebruikt. Het projectplan van PCNN is in te zien via het aanvraagformulier.
- Het onderzoek richt zich (tevens) op kinderen met post-COVID, enkel overtuigend onderbouwd kan hiervan worden afgeweken.
- In het geval van vervolgonderzoek wordt in de aanvraag veelbelovende pilot data beschreven die de commissie overtuigd van de relevantie van het vervolgonderzoek.
- Het onderzoek wordt niet al (inter)nationaal uitgevoerd. De aanvrager moet dit overtuigend onderbouwen of de aanvrager moet overtuigend onderbouwen dat onderzoek in Nederland nodig is naast lopend (inter)nationaal onderzoek. Hierbij zal de commissie ook rekening houden met de lopende rondes binnen het post-COVID programma: 'Biomedische kennishiaten Post-COVID' en 'Klinisch onderzoek Post-COVID – patiëntvragen'.
- Er wordt zo veel als mogelijk verbinding gemaakt met lopend (inter)nationaal onderzoek.
- Er is een helder plan voor de doorgeleiding van nieuwe kennis en de resultaten uit het onderzoek richting de zorgpraktijk.

4.3. Kwaliteitscriteria

– **Doelstelling en vraag- of taakstelling**

Beschrijf de doelstelling en vraag- of taakstelling. Let daarbij op helderheid, reikwijdte en originaliteit.

– **Plan van aanpak**

Beschrijf de gekozen methoden en analyses, inclusief de theoretische en/of empirische onderbouwing. Indien van toepassing dient er een powerberekening te worden toegevoegd.

– **Haalbaarheid**

Maak aannemelijk dat het doel van de subsidieaanvraag binnen de gestelde tijd wordt bereikt met de beschikbare expertise, menskracht, faciliteiten en middelen.

– **Projectgroep of persoon**

Beschrijf hoe de samenstelling van de projectgroep/het consortium bijdraagt aan de kwaliteit van uw onderzoek of project. Het betreft bij voorkeur een multidisciplinaire samenstelling, in de projectgroep/het consortium zijn alle relevante disciplines vertegenwoordigd.

Meer informatie over deze criteria vindt u in de [procedurebrochure](#).

4.4. Prioriteitstelling

Tijdens de beoordeling van de uitgewerkte subsidieaanvragen weegt de beoordelingscommissie relevantie en kwaliteit aan de hand van onderstaande prioriteringsmatrix. In de matrix weegt relevantie zwaarder dan kwaliteit. Een subsidieaanvraag dient minimaal relevant en van goede kwaliteit te zijn om in aanmerking te komen voor honorering.

<i>Relevantie</i> <i>Kwaliteit</i>	Ze er re levant	Re levant	La ag re levant
Ze er go ed	1	3	Afwijzen
Go ed	2	4	Afwijzen
Vo ldo ende	Afwijzen	Afwijzen	Afwijzen
Ma tig	Afwijzen	Afwijzen	Afwijzen
On vo ldo ende	Afwijzen	Afwijzen	Afwijzen

Subsidieaanvragen zijn honoreerbaar in de volgorde van prioritering 1 tot en met 4. De aanvragen in de niet genummerde cellen zijn in geen geval honoreerbaar. Wanneer na toepassing van de prioriteringsmatrix het aantal honoreerbare aanvragen het beschikbare budget overstijgt, zal de commissie de volgende aanvullende afwegingsgronden hanteren:

- Een honoreerbare aanvraag gericht op behandelmogelijkheden voor kinderen met post-COVID krijgt voorrang op een hoger geprioriteerde aanvraag gericht op behandelmogelijkheden voor volwassenen, wanneer er binnen het beschikbare budget geen aanvraag gericht op kinderen geprioriteerd is.
- Een honoreerbare aanvraag gericht op bedgebonden patiënten krijgt voorrang op een hoger geprioriteerde aanvraag gericht op niet-bedgebonden patiënten, wanneer er binnen het beschikbare budget geen aanvraag gericht op bedgebonden patiënten geprioriteerd is.
- De commissie kan besluiten de eerstvolgende honoreerbare aanvraag die past binnen het budget te honoreren ten koste van de hoger geprioriteerde aanvraag die het budget overschrijdt.

5. Indienen

5.1 Indiening via Mijn ZonMw

Projectideeën kunnen uitsluitend door de hoofdaanvrager ingediend worden via het online indiensysteem van ZonMw ([Mijn ZonMw](#)). Sluitingsdatum voor het indienen van een uitgewerkte subsidieaanvraag is 28 januari 2025, om 14.00 uur.

Het gehele tijdpad voor deze subsidieronde kunt u [hier](#) zien.

5.2 Tips

- ZonMw is vorig jaar overgestapt naar een ander online indiensysteem. Als u nog niet eerder met Mijn ZonMw heeft gewerkt moet u zich eerst registreren als 'Nieuwe gebruiker'.
- Zie voor meer informatie de [Handleiding Mijn ZonMw](#).

Wij raden u aan om, voordat u uw aanvraag digitaal indient, een Word-versie van uw aanvraag te printen (via Mijn ZonMw) en na te lopen op onregelmatigheden. Vooral als u uw aanvraag eerst in Word heeft opgesteld en vervolgens naar Mijn ZonMw heeft gekopieerd, kan het voorkomen dat sommige tekens (zoals aanhalingstekens) niet goed worden omgezet. U kunt dit in Mijn ZonMw zelf corrigeren.

5.3 Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag

De '[Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)' moet ondertekend worden door de bestuurlijk verantwoordelijke en de hoofdaanvrager. De ondertekende verklaring kan bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag toegevoegd worden in Mijn ZonMw of per mail gestuurd worden naar ZonMw, via covid19@zonmw.nl. De verklaring moet uiterlijk één week na indiening binnen zijn.

5.4 Inhoudelijke vragen

Neem voor inhoudelijke vragen contact op met: Myrthe Naber, per e-mail via covid19@zonmw.nl of telefonisch via 070 515 03 13.

5.5 Technische vragen

Neem voor technische vragen over het gebruik van het online indiensysteem van ZonMw contact op met de servicedesk: maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur, 070 349 51 78, servicedesk@zonmw.nl. Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer, zodat wij indien nodig contact met u kunnen opnemen.

5.6 Downloads en links

Op de ZonMw website leest u meer over:

- de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#)
- [‘in 10 stappen subsidie aanvragen’](#)
- [Wat dien ik in](#)
- [Voorwaarden en Verplichtingen](#)
- [Beoordeling van subsidieaanvragen](#)
- [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#)
- [Vrijstelling staatssteun.](#)
- [FAIR datamanagement](#)
- [Open Access](#)
- [Implementatie en impact](#)
- [Handleiding Mijn ZonMw](#)
- [Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)
- [Programmapagina Post-COVID](#)
- [Programma Post-COVID](#)
- [Achterbanraadpleging](#)
- [Kennisagenda Post-COVID](#)

6. Bijlagen

- [Bijlage 1 – Staatssteun – DAEB](#)

Bijlage 1 – Staatssteun – DAEB

Wanneer binnen deze subsidieronde subsidie wordt aangevraagd, verstrekt ZonMw de subsidie onder het DAEB Vrijstellingsbesluit⁵, mits aan onderstaande voorwaarden voldaan wordt.

ZonMw heeft de beschreven activiteiten onder het kopje 'doel subsidieoproep' aangemerkt als economische activiteiten van algemeen belang. Voorafgaand aan de subsidieverlening zal ZonMw de subsidieontvanger(s) van de hierboven beschreven activiteiten via een besluit belasten met het beheer van een Dienst van Algemeen Economisch Belang ('DAEB').

De DAEB zal (voor een deel) bestaan uit het uitvoeren van de in het projectvoorstel beschreven activiteiten. De subsidieontvanger(s) die binnen deze subsidieronde subsidie ontvangen zijn op grond van artikel 5 lid 2 van het DAEB Vrijstellingsbesluit verplicht om in hun boekhouding de kosten en de baten die samenhangen met de DAEB activiteiten gescheiden op te nemen van kosten en baten van activiteiten die niet onder de DAEB vallen.

De financiering van het project zal de maximale duur van het project niet overschrijden. De maximale duur van een project zal in lijn met het DAEB Vrijstellingsbesluit in ieder geval niet meer dan 10 jaar bedragen.

Het aangevraagde subsidiebedrag mag niet meer bedragen dan de nettokosten van de voorziene projectactiviteiten. De parameters voor de berekening van de compensatie voor elk project zijn opgenomen in de [begrotingsstukken van ZonMw](#). De berekeningswijzen opgenomen in de begrotingsstukken zijn in overeenstemming met artikel 4 van het DAEB Vrijstellingsbesluit. Gebleken overcompensatie vordert ZonMw op grond van artikel 6 lid 2 van het DAEB Vrijstellingsbesluit terug. Is de looptijd van het project langer dan 3 jaar dan voert ZonMw een tussentijdse controle uit of er sprake is van overcompensatie.

In het geval van een consortium en bij de aanvraag nog onduidelijk is welke partijen aan het consortium deelnemen, is het mogelijk om deze partijen op een later moment aan het consortium toe te voegen. U dient het toevoegen van een nieuwe partij aan het consortium schriftelijk te melden bij ZonMw. De nieuwe partij zal pas onderdeel vormen van het consortium indien ZonMw goedkeuring heeft verleend. Voor alle partijen geldt dat ze afzonderlijk aan alle voorwaarden van het DAEB Vrijstellingsbesluit dienen te voldoen.

Indien blijkt dat de projectactiviteiten niet, of niet geheel zijn verricht, dan wel niet, of niet geheel aan de subsidie verbonden verplichtingen is voldaan, kan ZonMw de subsidie op een lager bedrag vaststellen en uitbetaalde voorschotten(deels) terugvorderen.

⁵ Besluit van de Commissie van 20 december 2011 betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, verleend aan bepaalde met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen, 2012/21/EU, PB EU 2012 L7/3.